Mariana Nicolesco şi noua generaţie belcantistă

(Costin Popa – 17 noiembrie 2009)

Se pare că Studioul Experimental de Operă şi Balet „Ludovic Spiess", coordonat de regizoarea Anda Tăbăcaru-Hogea, a devenit propulsorul primei scene lirice naţionale, sub ale cărei auspicii fiinţează. Iată, în trimestrul ultim din 2009 şi-a propus nu mai puţin de trei premiere, în timp ce Opera „mare" una singură. Ce-i drept, eforturile sunt diferite. Totuşi... nu pe de-a-ntregul.

Chiar dacă la Studio reprezentările sunt de mici dimensiuni, semi-scenice sau concertante, plasate în foyere, cu acompaniament de pian, să pregăteşti titluri ultra-pretenţioase ca **Gemma di Vergy** (sau **Parisina d'Este** a aceluiaşi Donizetti, la finele stagiunii trecute) nu e la îndemâna oricui. Într-adevăr, Studioul a luat iniţiativa să dezvolte un proiect ambiţios în domeniul „operelor rare". Cvasi-necunoscutele **Le cantatrici villane** (Valentino Fioravanti) şi **La Canterina** (Joseph Haydn) au fost deja pe afiş.

Pentru partiturile belcantiste donizettiene, premiere absolute în România, implicarea celebrei soprane Mariana Nicolesco, una din marile glorii ale acestui stil, a fost benefică. Se poate spune că artista a format deja o echipă de cântăreţi pe care o îndrumă şi îi insuflă totul: apetenţă pentru frumosul expresiv, dăruire maximă, tensiune artistică. Construiţi în acest spirit, tinerii participă la un master-class perpetuu şi fundamentează crearea unei adevărate şcoli de belcanto, teritoriu care, ca şi cel mozartian, constituie baza pentru incursiuni viitoare, cel puţin în romantism şi verism. Admirabil pregătite muzical şi estetic, concertele au fost derulate la maximă altitudine de calitate.

Trebuie remarcat că nu este vorba de repertoriul tradiţional gen **Lucia di Lammermoor**, ci de partituri de cinci, de zece ori mai complicate. Mai mult decât atât, în condiţii concertante, fără perdea protectoare de orchestră, cu părţile corale eliminate, fără niciun respiro, în efort continuu, dificultatea extremă venită din ţesătura diabolică a portativelor şi din lungimea rolurilor, se amplifică.

Aurelia... di Vergy, un star în ascensiune

Da, sopranei Aurelia Florian i se poate ataşa de-acum numele eroinei donizettiene. A parcurs partitura cu siguranţă stupefiantă, cu nuanţare îmbogăţită, depăşindu-şi sensibil anterioara performanţă din **Parisina d'Este**. Cântul spianato di grazia din cantilene, agilităţile dramatice, avântul cabalettelor, strălucirea acutelor – fie de forţă, fie în atacuri pianissimo – au fost atât câştiguri însemnate, cât şi confirmări, în condiţiile unei proiecţii pătrunzătoare, suverane de sunet.

Aurelia Florian a dominat tot podiumul şi a trecut cu bine proba de anduranţă a teribilului rol titular, una din culmile scriiturii de coloratură dramatică. La 25 – 26 de ani, sopranei i se deschid

larg porţile unei cariere importante care trebuie să dureze câteva bune decenii. Un drum pe care trebuie păşit cu grijă, fără grabă, cu raţionalitate, logic, lucid şi, mai ales, sub control. Consumul energetic este uriaş şi numai el poate fi socotit răspunzător pentru uşoare detimbrări în registrul grav la infernalul duet din secţiunea secundă a concertului, în compania baritonului. După mine, singurul bemol al prestaţiei.

Aurelia Florian este acum un star în ascensiune. Bine ar fi ca şi alte nume de tineri să i se alăture în acest select cerc, pur belcantist, un club de artă care, sub îndrumarea Marianei Nicolesco, s-ar putea extinde şi către romantismul verdian, spre pildă.

Pentru rolul Tamas, a fost ales Bogdan Mihai, un specialist al ţesăturilor vocale înalte, cântăreţ inteligent cu bună înţelegere a esenţelor frazei muzicale donizettiene, derulate cu frumoasă linie de cânt. Chiar dacă nu are strălucirea de sunet a sopranei, abilitatea execuţiei agilităţilor şi – cum spuneam – extensia vocii definesc forţele tânărului tenor. Şi el se află la începutul unei cariere notabile şi primele afirmări internaţionale au început să sosească.

Partenerii Aureliei Florian şi ai lui Bogdan Mihai, excelenţi integraţi exigenţelor de stil, au fost baritonul Dorin Mara (Contele di Vergy), negurosul bas Horia Sandu (Guido) şi mezzosoprana Sidonia Nica (frumoasă voce în rolul Idei di Gréville).

La pian, Ioana Maxim a urmărit cântăreţii cu atenţie şi rareori a greşit. A asigurat tempii corecţi (formidabil de furtunos a fost cel al cvartetului din partea a doua a concertului, unul din momentele de vârf), optimi pentru un discurs melodic fluent şi plastic.

La Canterina

Dacă **Gemma di Vergy** (primă audiţie absolută la Teatro alla Scala în 1834, deci acum exact 175 de ani) ne-a introdus în istoria Franţei de secol XV, cu tot cortegiul de întâmplări sângeroase izvorâte din rivalităţi, iubire şi gelozie, iată că **La Canterina**, prin care teatrul liric bucureştean a marcat bicentenarul Joseph Haydn, ne-a prilejuit întâlnirea cu o operă-divertisment, cu subiect gen commedia dell'arte: delicioase episoade din lumea cântăreţilor, impresarilor, profesorilor de canto, totul pigmentat de eternele insistenţe ale bărbaţilor pentru obţinerea favorurilor unei dive. O muzică poate nu întotdeauna congruentă – din punct de vedere al alcătuirii consistente a dramaturgiei – spectacolului liric şi, când afirm acest lucru mă gândesc la abundenţa recitativelor în detrimentul ariilor şi ansamblurilor. Până la un punct. În minunatul cvartet **Allegro di molto** de la sfârşitul primului act, ca şi în cel final **Moderato-Presto**, pana lui Haydn, maestrul clasicismului vienez, se simte.

Reprezentat în Foyerul Galben al Operei, spectacolul La Canterina nu a avut nevoie de mai mult spaţiu. Este meritul regizorului Traian Savinescu (autor şi al adaptării, al traducerii libretului în limba română) care, sesizând scăderile partiturii, a folosit la maximum platoul, a dinamizat acţiunea, a imaginat travestiuri, gaguri şi jocuri de umbre, a introdus mimanţi.

Şi dacă **La Canterina** a fost o producţie captivantă se datorează şi colaboratoarei lui Savinescu, reputata scenografă Viorica Petrovici. În decoruri minimale, costume clasice – bogate pentru doamne, mai simple pentru domni – au fost desenate în culori pastelate, armonioase.

Jocul scenic a fost încântător, variat şi atractiv, extrăgând şi potenţând resursele interpreţilor. Scena „narcozei" a fost, pur şi simplu, foarte reuşită în derularea cu... încetinitorul. Numesc aici sopranele Simonida Luţescu (Gasparina) şi Cristina Marta Sandu (debordantă în travesti pentru rolul Don Ettore), apreciata mezzosoprană Antonela Bârnat (ce păcat că rolul Apollonia nu-i oferă mai mult!), tenorul Valentin Racoveanu (Don Pelagio).

Nu-i uit pe figuranţii Lucia Elvira Butnariu şi Sorin Dobrin. A acompaniat pianista Lidia Butnariu.

Reprezentarea partiturilor rare este un notabil succes al Operei Naţionale Bucureşti, o realizare de palmares! Până la sfârşitul anului urmează, la Studio, reluările cu **Gemma di Vergy** (2 decembrie) şi **La Canterina** (28 decembrie), alături de premiera **Amadeus** (15 decembrie). Între timp, pe scena mare, noua producţie cu **Hänsel şi Gretel** de Humperdinck (11 decembrie). De văzut şi revăzut!

